

■ PENSIOENSECTOR OP KOERS

DATUM: januari 2024

ONDERWERP: Input Pensioenfederatie voor debat over de stand van zaken WTP

Op koers voor het nieuwe pensioenstelsel

Inleiding

De pensioenfondsen werken samen met sociale partners en pensioenuitvoeringsorganisaties voortvarend aan de implementatie van een nieuw en toekomstbestendig pensioenstelsel. Wat daarin overeind blijft: ons pensioen regelen we het beste samen. Vrijwel nergens ter wereld komt onder ouderen zo weinig armoede voor als in Nederland. Dat komt doordat, naast de AOW, verreweg de meeste werkenden in Nederland verplicht en collectief sparen voor pensioen, waarbij de kosten en de risico's met elkaar worden gedeeld. Pensioenfondsen werken bovendien zonder winstoogmerk. Zo worden de premies maximaal benut voor pensioenopbouw. Het loont om dingen samen te doen. Daarom is invaren (de opgebouwde pensioenaanspraken omzetten naar het nieuwe stelsel) in de WTP de standaard. Door het vermogen bij elkaar te houden delen we risico's en houden we kosten laag.

Volledige focus op implementatie Wet toekomst pensioenen

De pensioensector is al sinds 2021 en tot minimaal 2028 intensief bezig met de implementatie van de Wet toekomst pensioenen. Dit maakt een geleidelijke overgang mogelijk: de eerste 25 pensioenfondsen gaan in 2025 over en de laatste fondsen in 2028.

Voor werkend én gepensioneerd Nederland is het belangrijk dat wij alle tijd en energie kunnen gebruiken voor een zorgvuldige overgang. Pensioenfondsen zijn met sociale partners en uitvoeringsorganisaties nu en in de komende jaren aan de slag om keuzes te maken over onder andere evenwichtig invaren, de inrichting van de pensioenregeling, nieuw te bouwen en in te richten IT-systemen waarin de IT vraagstukken goed beheerst worden, de wijze van communicatie en de begeleiding van deelnemers bij het maken van pensioenkeuzes. Een flink deel van de fondsen, sociale partners en

- uitvoerders zijn hier al volop mee bezig. Dit vraagt om zorgvuldige en consequente besluitvorming als basis voor een beheerste focus op deze opdracht. Vanwege de omvangrijke transitie vraagt de pensioensector de komende jaren rust en ruimte.

De pensioensector ligt op koers

De pensioensector is tijdig begonnen en goed op weg met de voorbereidingen voor de transitie. Dit valt ook te lezen in de brief van de minister aan uw Kamer van 21 december jl. Bij alle actieve fondsen is de arbeidsvoorwaardelijke fase gestart en in een aantal gevallen ook al afgerond. In deze fase besluiten decentrale sociale partners over de nieuwe pensioenregeling en of en tegen welke voorwaarden zij willen dat het pensioenfonds zal invaren.

Onderdeel van deze fase is een achterbanraadpleging. Ook kunnen verenigingen van gepensioneerden of slapers gebruik maken van het hoorrecht tijdens de arbeidsvoorwaardelijke fase.

Zoals gezegd voorzien zo'n 25 fondsen in te varen in 2025. De piek ligt in 2026 met 72 fondsen. In 2027 en 2028 verwachten 21 resp. 3 fondsen in te varen. Niet alleen voor fondsen die in 2025 willen invaren, maar ook voor enkele fondsen die in 2026 willen invaren, is de achterbanraadpleging inmiddels al succesvol afgerond. De arbeidsvoorwaardelijke fase wordt afgerond met een transitieplan. Na de arbeidsvoorwaardelijke fase volgt de besluitvorming door het pensioenfonds. Het pensioenfonds zal zijn besluiten vastleggen in een implementatieplan. In de praktijk lopen deze processen grotendeels parallel en is ook de besluitvorming door pensioenfondsen veelal in een vergevorderd stadium.

Specifiek aandachtspunt bij evenwichtigheid

Bij evenwichtigheid gaat het erom dat niemand onevenredig benadeeld wordt bij de overgang naar de nieuwe pensioenregeling. Bij de overgang wordt afgestapt van de huidige doorsneesystematiek van 'doorsneepremie' in combinatie met 'doorsneeopbouw'. Dit houdt in dat alle deelnemers gelijke pensioenaanspraken opbouwen voor hun ingelegde euro pensioenpremie. Ongeacht hun leeftijd en dus ook ongeacht hoe lang die ingelegde euro nog kan 'renderen' alvorens deze tot uitkering komt. Er wordt overgegaan op een systeem van 'degressieve opbouw'. Hierin is de opbouw van pensioen wél gekoppeld aan de periode waarin de euro pensioenpremie kan renderen. Die overgang ondervangt enkele gevoeligheden in ons huidige stelsel, maar vraagt ook compensatie voor die groep voor wie de afschaffing van de doorsneesystematiek 'tijdens de rit' ongunstig uitvalt.

Evenwichtigheid in goede handen

De wet biedt duidelijke kaders voor de overgang.¹ Sociale partners beoordelen om te beginnen de evenwichtigheid van de transitie en nemen maatregelen voor compensatie (voor oa de afschaffing van de doorsneesystematiek). Het fonds moet de effecten van de keuzes voor alle leeftijdsgroepen doorrekenen met een verplichte rekenmethodiek. Als de sociale partners een verzoek tot invaren indienen, maakt het pensioenfonds een eigen beoordeling van de evenwichtigheid. Zij beoordeelt of het invaren op zo'n manier kan worden vormgegeven dat niemand onevenredig nadeel ondervindt. In het pensioenfondsbestuur dat hierover beslist zijn werkenden en gepensioneerden vertegenwoordigd. Evenwichtig besturen met oog voor alle generaties is dus wettelijk ingekaderd. Het verantwoordingsorgaan of deelnemersraden brengen advies uit over de evenwichtigheid van het invaren en de Raad van Toezicht moet dit goedkeuren. Op dit gehele proces wordt ten slotte toegezien door DNB. Het proces is in de arbeidsvoorwaardelijke fase en rond het besluit van het pensioenfondsbestuur dus al met al met vele 'checks and balances' vormgegeven om de belangen van de deelnemers te beschermen.

Collectief referendum

De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is hiermee een langjarig en zorgvuldig proces. Als optie wordt wel de mogelijkheid van een collectief referendum genoemd. Dit zou betekenen dat het transitieproces verstoord wordt, zoals ook door de minister in haar brief van 21 december jl. beschreven. Het moment waarop deelnemers en gepensioneerden gaan profiteren van de voordelen die het nieuwe stelsel hen biedt, wordt dan verder vooruit geschoven. Dit zou het transitieproces kunnen verstoren. Sociale partners zullen terug moeten naar de tekentafel. Dit heeft als gevolg dat deelnemers nog veel langer in onzekerheid zullen blijven over de inrichting van het nieuwe pensioenstelsel en de gevolgen die dit voor hen heeft. Veel pensioenfondsen hebben hun deelnemers inmiddels geïnformeerd over de stelselwijziging (88%) en een aantal fondsen heeft deelnemers ook al geïnformeerd over de afspraken in het transitieplan, zoals de nieuwe regeling, het invaren en compensatie (11%).² Een groot deel van de fondsen zal dit laatste in 2024 doen (66%). Wat de transitie betekent voor individuele deelnemers zullen de meeste fondsen in 2025 en 2026 communiceren.

¹ In aanvulling op de wet is door SZW een handreiking evenwichtige transitie opgesteld voor meer praktische guidance

² [Meerderheid fondsen informeert deelnemers over transitie in 2025–2026 \(afm.nl\)](https://www.afm.nl/nl/Meerderheid-fondsen-informeert-deelnemers-over-transitie-in-2025-2026)

■ **Meer perspectief nieuwe stelsel**

De berekeningen en scenario's die voor een aantal fondsen zijn gemaakt laten zien dat de nieuwe pensioenregeling meer perspectief biedt op verhoging dan het huidige stelsel. Zoals de minister in haar brief van 21 december jl. heeft aangegeven hebben fondsen die voornemens zijn in te varen naar de nieuwe pensioenregeling de afgelopen twee jaren de pensioenen dan ook kunnen indexeren. Binnen de nieuwe pensioenregelgeving is het ook mogelijk om de onzekerheden voor gepensioneerden te beperken en een stabiel pensioen te realiseren. Mocht echter worden gekozen om niet in te varen, dan gaan er voordelen van het oude en het nieuwe stelsel verloren. Dan is het niet meer goed mogelijk om samen risico's te delen tussen generaties. Dat leidt uiteindelijk tot lagere pensioenen.

Afsluiting

Voor de pensioensector staat de komende periode in het teken van de implementatie van de Wet toekomst pensioenen. Wij zetten alles op alles om te voldoen aan de opdracht die de politiek, sociale partners en onze deelnemers en werkgevers ons hebben gegeven. Wij vragen daarvoor rust en ruimte.

Tot een nadere toelichting zijn wij vanzelfsprekend graag bereid. U kunt daartoe contact opnemen met Kirsten Wilkeshuis, manager public affairs Pensioenfederatie via kirsten.wilkeshuis@pensioenfederatie.nl.